

Status for Centrene for Videregående Uddannelse i AC-perspektiv

Baggrund

I sommeren 2000 vedtog Folketinget en lovpakke, som fastlagde intentioner, retning og regelsæt vedrørende de mellemlange videregående uddannelser (MVU-området) og de nye regionale Centre for Videregående Uddannelse (CVU'erne). Lovpakken indeholdt som de vigtigste elementer loven om Centre for Videregående Uddannelse og andre centre for videregående uddannelse og loven om mellemlange videregående uddannelser (herunder oprettelse af MVU-rådet).

Nu knap tre år efter er der behov for at gøre status for udviklingen på området. Der er allerede udarbejdet og fremlagt en status for MVU-rådets arbejde (se materialet til FU-mødet den 14. januar 2003). Denne status har fokus på udviklingen for CVU'erne og inddrager også kort selve uddannelsesbilledet på MVU-området.

Det skal indledningsvis nævnes, at MVU-rådet netop her i januar 2003 har afholdt en såkaldt "Fokusdag" med status og perspektiver for MVU-området og CVU'erne som tema. Fokusdagen var meget velbesøgt med over 150 deltagere, og diskussionslysten mere end antydede, at det er et område, som kan forventes at komme mere på dagsordenen i fremtiden og som sandsynligvis må forventes at bestå af en række aktører, som fremover vil være mere dagsordensættende på det samlede uddannelsesområde, end vi hidtil har været vant til.

Overblik over centerdannelserne pr. 1. januar 2003

Der findes p.t. 23 CVU'ere, hvoraf de 16 er såkaldt ubetingede CVU'ere og de 7 er såkaldt betingede. Forskellen mellem de to CVU-former, betinget og ubetinget, er om institutionerne fusionerer fra begyndelsen eller udskyder den endelige beslutning til senere. Nogle af CVU'erne favner mange MVU-uddannelser, mens andre kun rummer enkelte uddannelser.

Derudover er det muligt, at enkelte CVU'er kun består af én uddannelsesinstitution. Der findes således i øjeblikket 10 CVU-institutioner, som har ønsket at bevare den institutionelle autonomi, og som derfor ikke indgår i de 23 CVU-dannelser. I stedet har de dannet et fælles netværk på kontraktbasis.

Hvordan går det så på centrene?

Når man prøver at undersøge, hvordan det konkret går med centerdannelserne og det tværgående samarbejde på centrene, så tegner der sig et meget sammensat billede. Direktør Ivan Sørensen fra Undervisningsministeriet formulerede det selv på Fokusdagen ganske diplomatisk, at "CVU'erne har ikke endeligt fundet deres ben rent institutionelt".

Ifølge direktør for CVU-Vitae, Poul Bjerregaard, kan CVU'erne groft set inddeles i 3 hovedkategorier:

- 1) **Regionale CVU'ere** (som har relativt store geografiske afstande og som oftest er tværfaglige),
- 2) **Bofællesskaber** (som både kan være tværfaglige og monofaglige) og
- 3) **Monoinstitutioner**. Han vurderer også, at den p.t. meget store kompleksitet på CVU'erne skyldes for det første, at det er en meget autonom verden, for det andet at der er tale om meget heterogene uddannelser, og for det tredje at institutionerne kommer med vidt forskellige kulturer, baggrund og traditioner. Alt i alt giver det et meget broget billede, hvor de fleste CVU'ere er opbygget som meget komplekse konstruktioner.

Som helhed har området også været præget af en række politiske og praktiske problemstillinger, som har givet startvanskeligheder på de fleste centre, men det tegner dog nu til, at de mest velfungerende centre er ved at have overvundet disse problemer og er kommet ind i en positiv udvikling.

Enkelte steder har personmodsatninger desværre skabt en umulig atmosfære for det tværgående centersamarbejde mellem institutionerne i en sådan grad, at der er risiko for, at centerdannelsen bryder sammen. Som helhedsvurdering må det dog vurderes, at udviklingen går hen imod fungerende fælles strukturer og samarbejds mønstre på centrene går langsomt, men sikkert fremad - trods de mange "børnesygdomme".

Det er Undervisningsministerens vision, at CVU'erne skal kunne udfylde rollen som lokale/regionale videntcentre, udvikle tætte relationer til de lokale/regionale arbejdsmarkeder og tiltrække udviklingsprojekter fra private virksomheder, og set i dette lys er der nok en del steder, hvor der er et stykke vej endnu. Der refterer fortsat flere større og fælles interne/administrative problemstillinger, som volder problemer for samtlige centre og tager kræfterne fra den udadrettede indsats. Det drejer sig bl.a. om sikring af centrenes økonomi og om den manglende fælles stillingsstruktur på området.

CVU'ernes økonomi

For at sikre en vis ro om områdets og de enkelte centres økonomi er der indgået en flerårsaftale i forbindelse med finansloven for 2003, i hvilken der opridses 8 indsatsområder som er centrale frem til 31. december 2004.

De fire af disse områder er også indprioriteret ressourcemæssigt i flerårsaftalen, nemlig:

- 1) Videntcenterfunktionen (samarbejdet med aftagerne)
- 2) Lærerkvalificering – (lærerne skal som minimum have en uddannelse, som i det samlede uddannelsessystem ligger ét niveau højere end den uddannelse, vedkommende underviser på, fx en kandidatuddannelse eller en masteruddannelse).
- 3) Ledelsesudvikling
- 4) Kvalitetssikring

Derudover er dele af uddannelsesreserven sat af til gennemgang og færdiggørelse af uddannelsesstaxametrene på MVU-området.

Men det der er stadig et stort problem, at der ikke er afsat særskilte økonomiske midler til selve etablerings- og omstillingsprocessen på CVU'erne, og det giver mange uafklarede områder i forhold til en stabilisering af centrenes økonomi. Det, -og det- vil derfor være et område, som kræver opmærksomhed fremover – sandsynligvis også fra AC og AC's medlemsorganisationer med medlemmer på området.

Stillingsstrukturforhandlingerne

Forhandlingerne om en aftale om en fælles stillingsstruktur for underviserne på CVU'erne har vist sig at blive en maraton-forestilling. Forhandlingerne blev påbegyndt allerede i 2000 og er endnu ikke afsluttet, men på nuværende tidspunkt er der dog lys for enden af tunnelen. Nogle af de store "hurdler" set i AC-perspektiv har været spørgsmålet om lektortillæggets størrelse og om sammensætningen af bedømmelsesudvalgene, som skal foretage lektorbedømmelserne. Det er lykkedes i løbet af efteråret 2002 at få en tilfredsstillende aftale med Personalestyrelsen om lektortillægget, og siden er der også opnået enighed om bedømmelsesudvalgene og de fleste af de øvrige knaster. I øjeblikket ventes der på det – formodentligt - sidste udkast til en aftale fra Undervisningsministeriet.

Der er dog tale om et udkast til en aftale, som ikke forventes at blive dækkende for hele området. Det skyldes, at Undervisningsministeriets forhandlingskontor først og fremmest har brugt kræfterne på at sikre en aftale på social- og sundhedsområdet og det pædagogiske område, fordi der pt. slet ikke findes nogen stillingsstruktur på CVU'erne for disse områder. Derfor tyder alt også på, at der i første omgang vil blive indgået en aftale, der kun gælder disse områder.

Det vurderes, at det relativt ubesværet skulle kunne lade sig gøre at udvide aftalen til også at omfatte DM's område, men det- Det vil være betydeligsandsynligvis blive noget vanskeligere at få en aftale på plads, så også IDA's område kan blive omfattet af en fælles stillingsstruktur, idet den nuværende stillingsstruktur på ingeniørhøjskolerne adskiller sig en del fra de linjer som nu tegner sig i en eventuel kommende aftale. Her står AC altså med et fælles problem i de videre forhandlinger.

Der er også flere MVU-institutioner, som slet ikke har været drøftet i den igangværende forhandlingsrunde – det gælder fx Forvaltningshøjskolen som pr. 1. januar 2003 har ændret status fra selvejende institution under Finansministeriet til CVU-institution. Så selv om der i efteråret 2002 har været nogenlunde skred i forhandlingerne, så reterer der altså stadig meget, før hele CVU-området har en "up-to-date" stillingsstruktur.

Udviklingen af MVU-uddannelserne

Det er Undervisningsministerens ønske at placere MVU-uddannelserne tydeligere i det samlede uddannelsessystem og at gøre MVU-uddannelserne til et attraktivt alternativ for de unge set i forhold til uddannelserne på LVU-området. Uddannelsernes specifikke kvaliteter skal tydeliggøres, og ministeriet vil arbejde for at de enkelte uddannelser får samme indhold og kvalitetsniveau overalt i landet.

MVU-uddannelserne ses i dag ofte i første omgang som alle de velkendte professionsbacheloruddannelser rettet mod den offentlige sektor såsom uddannelserne til lærer, pædagog, sygeplejerske, ergo- og fysioterapeut, jordmoder m.fl. Men derudover er der også – somme tider lidt overset når de store linjer drøftes bl.a. i MVU-rådet - en række uddannelser, som enten er rettet mod både den offentlige og den private sektor eller primært mod den private sektor som fx uddannelserne til diplomingeniør, journalist og bioanalytiker.

Det er dog Undervisningsministerens intention, at der fremover skal udvikles en række MVU-uddannelser rettet specifikt mod den private sektor, og bl.a. derfor sker der i øjeblikket en vis knopskydning på området, og der udvikles nye MVU-uddannelser i et tempo, så det til tider kan være svært selv for CVU'erne at følge med. Undervisningsministeriet har netop godkendt tre nye uddannelser på området, nemlig uddannelser i hhv. 1) Karaktéranimation 2) Procesøkonomi og værdikædeledelse og 3) Interaktivt design (en diplomingeniøruddannelse). Efter diskussionen på MVU-rådets Fokusdag at dømme var CVU'erne bredt set ikke blevet hørt og tilstrækkelig informeret om indholdet af uddannelserne, før de blev godkendt af ministeriet.

Samlet status og perspektivering

Alt i alt må det konkluderes, at CVU'erne som helhed betragtet nu er inde i en positiv udvikling, og at MVU-området som helhed er ved at udvikle sig til en samlet felt, hvor aktørerne definerer sig inden for den samme ramme og begynder at have en selvopfattelse, der også indebærer tydeligere særskilte interesser set i forhold til aktørerne omkring de længerevarende uddannelser (LVU-området).

Der er adskillige politiske problemstillinger knyttet til sammenhængen mellem MVU-området og LVU-området, som AC kan forvente vil blive sat tydeligere på dagsordenen i fremtiden efterhånden som MVU-områdets aktører i højere grad får formuleret deres fælles interesser.

En af de vigtigste af disse problemstillinger må forventes at blive spørgsmålet om professionsbachelorernes adgang til universiteternes kandidatuddannelser. Her argumenterer FTF og de øvrige aktører på MVU-området stærkt for, at professionsbachelorerne skal have direkte adgang til kandidatuddannelserne, mens AC argumenterer lige så stærkt for, at der er behov for ét eller flere brobygningsmoduler, før personer med en professionsbacheloruddannelse kan optages på en kandidatuddannelse. AC's argument bygger på, at hvor undervisningen på professionsbacheloruddannelserne af gode grunde er relativt praksisrettet, så er undervisningen på universiteternes kandidatuddannelser forskningsbaseret og tager udgangspunkt i, at de studerende allerede fra bacheloruddannelsen har et indgående kendskab til videnskabelig metodik.

Dette slår tonen an til en af de andre problemstillinger, som snart kan komme på dagsordenen i relation til sammenhængen/afgrænsningen mellem MVU-uddannelserne og LVU-uddannelserne. I dag er situationen den, at universiteternes undervisning skal være *forskningsbaseret*, mens undervisningen på CVU'erne skal have *forskningstilknnytning*. Hvad det sidste betyder i praksis diskuteres pt. livligt både i AC (bl.a. i UFU) og på CVU'erne, som for øjeblikket er i fuld gang med at indgå samarbejdsaftaler med universiteterne for at opfylde kravet om forskningstilknnytning.

Set i lyset heraf ser AC's sekretariat det som vigtigt, at vi danner os et bedre overblik over MVU-områdets centrale problemstillinger og over CVU'ernes aktuelle situation og aktiviteter her efter den første svære opstartsperiode, således at vi kan synliggøre, hvilke interesser og synspunkter AC-organisationerne har på området. Denne opgave indgår som en del af de prioriterede opgaver for 2003, og drøftelserne herom starter i UFU på februar mødet.